Кошт 2 руб.

Пралетарыі усіх краеу, злучайцеся

Савецкая Беларусь

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Менск, Літэрацка-выдавецкі аддзел Палітычнага ўпраўленьня Заходняга хронту.

Выданьне Рэукому Сацыялістскай Савецкай Рэспублікі Беларусі.

№ 27 (37). Серада, 15-га верасьня 1920 г.

Сьпячы прачнуўся.

Вядомы расейскі пісьменьнік Лермантаў калісьці так выказаўся ў сваім вершы аб становішчы ўсходніх краёў:

„Усё, што ўкол абачна веку, Сьпіць, цанячы спакой“.

Адсталые, не прасьвячоные народы Азіі, сапраўды доўгі час аставаліся нярухомымі, нібы спаўшымі. Ні палітычнага, ні грамадзянскага руху яны ня зналі да апошніх часоў.

Карыстаючы з гэтага, хітрая і пранозватая буржуазея, капіталісты і багацеі Англіі і часткаю іншых краёў паціхэнькі ды памаленьку налажылі на іх сваю руку.

Адзін за другім цэлы цуг усходніх краёў такім чынам патпаў пад уладу буржуйскае Англіі і Францыі Індыя, Пэрсія Аўганістан, Бухара зрабіліся каленіямі невялічкае сама па сабе ангельскае іставы і доўгіе гады служылі як багацеям вялікім скарбам даходаў. Працоўны народ соткамі мільёнаў стагнаў у прыгону ангельскіх жывадзёраў, ня знаючы прасьветлае хвіліны, ня маючы ўласнага жыцьця.

За апошніе гады пасьля вайны прыгон гэты ўсё крапчэў і ўмацоўваўся: зьнішчанае доўгаю вайною гаспадарскае і прамысловае жыцьцё капіталістскіх гасударстваў Эўропы награжае вялікім няшчасьцем спакойнаму і задавольнаму жыцьцю іх буржуазеі. Вось каб прадсьперагчыся ад выразнай пагібелі, ангельская і французкая буржуазея і налягла найболей на свае каленіі, прагучыся высасаць у падняволеных сабе народаў астатніе сокі.

Але ў гэтай свае працы ёй прышлося наткнуцца на сапраціўленьне. Народы Усходніх краёў не змаглі далей пакорна маўчаць і паднялі паўстаньне супроціў сваіх прыгнятацеляў. Турцыя, Пэрсія, Індыя і іншые зарухалі, заварушыліся і, азіраючыся на Савецкую Расею, парашылі скінуць з сябе векавы прыгон, нацыянальны і клясавы.

З кожным днём гэта рашэньне іх робіцца цьвярдзейшым і магутнейшым. З кожным днём яно ўваходзіць у болей стройные і з'арганізованые формы. І кожны дзень яно ўзрастае ў сіле. Дагэтуль у кожнай краіне працоўны народ вёў барацьбу з прыгнятацелямі па свойму і асобна ад другога. Турэцкіе паўстанцы рабілі адно, а пэрсідзкіе другое—ня маючы аднаго пляну.

Цяпер само жыцьцё вымусіла апляпаваць і зьліць змаганьня працоўных народаў усходніх краёў з ангельскай, французкай і сваей ўласнай буржуазеяй у адно русло. Дзеля гэтага ў Баку надоечы адчыніўся з'езд усходніх народаў. На з'езд сабралося да двух тысячаў прадстаўнікоў народаў Індыі, Пэрсіі, Турцыі, Азэрбэйджану, Аўганістану і іншых. Усе дэлегаты настроены на баявы і рэвалюцыйны лад. З'езд пастанавіў зрабіць цеснэю злуку з Савецкаю Расеяй і пад яе кіраўніцтвам дабівацца запанаваньня Савецкага строю ў краёх на ўсім Усходзе. Да голасу з'езду прыслухоўваецца мільёны працоўных людзеў, якіе чакаюць скарэйшага вызваленьня ад прыгону векавых абірацеляў-рапакоў Англіі і Францыі.

З другога боку, да з'езду трывожна прыслухоўваецца і буржуазея ўсяго сьвету наагул і ангельская ў асобку. Прыслухоўваецца і млее ў бясьсільлі затушыць той вялізарны касьцёр рэвалюцыі, які загараецца на Ўсходзе, пагражаючы перакінуць сваё полымя і на Заходнюю Эўропу і на ўвесь сьвет. Сьпячы прачынаецца!

Так будзіць хваля рэвалюцыі ўсюды той мяртвяцкі спакой, аб якім пісаў Лермантаў і які даў магу прагучай крыві і поту буржуазеі захапіць у свае рукі ўвесь працоўны народ усходніх краёў. І хутка-хутка ўжо замест яго запануе сьвяточная трывога агульнай рэвалюцыі, якая прынясе новы спакой кіпучага будаўніцтва сацыялізму.

З. Жылуновіч.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

(Вестки с хронту, адтрыманные ад Палявога Штабу Рэвалюцыйнага Ваеннага Савету Рэспублікі за 13-е верасьня).

Заходні хронт.

У Гарадзенскай ваколіцы мы занялі рад сяленьняў у 18 вярстох заходней і 22 вярстох паўдзёньней Горадні.

У Берасьцейскай ваколіцы ідуць бойкі ў районе Кобрыну.

На Заходнім Бугу на вучастку Уладава—Совая ідуць упартые бойкі.

Паудзенны хронт.

У Львоўскай і Рагацінскай ваколіцах ідуць упартые бойкі.

Вакол вайны і міру.

Мірные перагаворы

Польскі міністар заграмічных спраў князь Сапега паведаміў Народнага Камісара Заграцічных спраў т. Чычэрына, што польская мірная дэлегацыя выяжджае з Варшавы 14-га верасьня і прыбудзе ў Рыгу 16-га верасьня. Склад яе даўнейшы.

—

Зацьвярджэньне мірнага дагавору.

Латвійскі Ўстаноўны Сойм 2 верасьня аднагалосна зацьвердзіў мірны дагавор з Расеяй.

—

Новые каманьдзеры.

Ангельскіе газэты паведамляюць, што з другой палове жніўня ўсе польскіе хронты падчынены каманадаваньню афіцэраў гэнэральнага штабу Антанты.

—

Наступленьне савецкіх войск.

Як паведамляе літоўская газэта „Літва“, савецкіе войскі адтрымалі новую значную падмогу і пачалі наступленьне. Шмат войска было скіравана ў кірунку Сувалкі—Аўгустоў. Новае наступленьне Чырвонай арміі Горадня—Аўгустоў.

—

Канец блізка.

Румынскіе газэты пішуць аб вайсковай дзейнасьці Урангэля. Яны кажуць, што ня трэба быць праракам, каб угадаць, што лёс Ўрангэля нічым ня будзе розьніцца ад лёсу Дэнікіна і Калчака. Якіе-б Ўрангэль сілы ні ўпатрабляў, яму ня ўдаецца затрымаць націску бальшавікоў.

—

Французкіе інструктары у польскай арміі.

Гэтымі днямі прыехалі ў Львоў некалькі дзясяткаў французскіх афіцэраў гэнэральнага штабу і вышэйшых інструктароў, каторые зараз адправіліся на хронт і былі залічаны на работу ў штабах польскай арміі, дзе яны кіруюць фортыфікацыйнай работай і ўзмацаваньнем франтавых ліній.

—

Дорага каштуе.

Заграцічные газэты паведамляюць, што чарнасотніцкая Вэнгрыя пасылае свае войскі на помач Польшчы, адтрымаўшы за гэта Трансыльванію з гарадамі Аргая і Марэ. Вэнгэрскіе войскі быццам ужо знаходзяцца ў радох польскіх войск у Галіччыне.

—

Банды Урангэля уцякаюць.

Газэта „Военный Голос“ стану арміі Ўрангэля піша, што моладзь уцякае ескладу арміі.

Другая навука.

Каля году таму назад нашые войскі адступілі, і землі Беларусі і значная часьць Літвы былі заняты польскімі легіянэрамі; тагды польскіе паны падалі насяленьню гэтых мясьцін першую навуку. Гэтая навука вытлумачыла насяленьню аб тым, як абстаіць справа з сацыялізмам у стане Пілсудзкага. Праводзячы ідэі сацыялізму, польская „дэмакратычная“ рэспубліка пачала з таго, што адняла ў сялян зямлю і аддала яе паном. Аднак-жа, гэтая яе місія „вызваленьня“ не закончылася. Дзеля таго, што некаторая часьць сялянства ня была ўздаволена такім вызваленьнем, дык гэрої Рэчы-Паспалітай рашылі даказаць ім пры дапамозе бізуноў і разстрэлаў, што „сацыялісты“ Польшчы ўмеюць бараніць справы сваіх памешчыкаў. Яшчэ болей старанна яны баранілі „волю“ па гарадох. Дзеячом прафэсыянальных саюзаў была дадзена магчымасьць у вастрозе, пад абаронай жалезных кратаў, бараніць справы рабочых.

Пагромы, зьдзекі і грабежствы служылі спосабам правядзеньня ў жыцьцё „свабоды“ Пілсудзкага, Дмоўскага і хэўры. Цяпер-жа, пасьля бадай гадавога прабываньня пад уладай польскіх рыцараў, дык нават тые нямногіе з насяленьня, каторые за белы пірог гатовы былі паддаківаць і радавацца дзеямі польскіх сацыялзгоднікаў, пабачылі, што свабода польскіх „сацыялістаў“ дае толькі прастор памешчыкам, хвабрыкантам і купцам. Працоўнаму люду гэта „свабода“ дае толькі панскую нагайку, турмы і пагромы.

На зьмену сацыялізму паноў з'явілася тагды ідэя незалежнасьці дзяржаваў. Буржуазея Літвы, Беларусі, Латвіі і інш. выбіваліся з сіл пераканаць насяленьне сваіх краёў у тым, што як толькі над імі павесяць ярлычок „незалежная“, дык шчасьце сытасьць і ўздаваленьне адразу-жа запануюць у іх. Папярэдніе слаі пралетарыяту добра зразумелі вартасьць гэтай незалежнасьці. Яны зналі, што пакуль у гэтых дробных дзяржавах улада будзе ў руках капіталістаў, рабочые і сяляне будуць пад тым жа ўціскам, што і пад уладай польскіх паноў. І своя нагайка—ярмо сваіх—ім былі так жа ненавістны, як і панскі бізун. Папярэдні пралетарыят знаў яшчэ, што захопнікі ня могуць жыць у згодзе, і што незалежнасьць буржуазеі давядзе толькі да вечных войн, ад каторых цярпець будзе толькі працоўны люд. Дзеля гэтага, з самага пачатку агітацыі за штучную незалежнасьць, яны сказалі: „Толькі саюз пралетарскіх краёў з работніцка сялянскім правіцельствам на чале давядзе да праўдзівага міру“. Усе-жа выкрыкі буржуазеі ёсьць абман, спроба кінуць пыл у вочы рабочых.

Але не ўсе так, як перадавые пралетарскіе слаі, зразумелі ясна рабочые элемэнты.

Як і раней і з палякамі ім патрэбна было навучаньне, каторае відавочна паказала вартасьць буржуазных слоў, і тая-жа панская Польшча гэтаму навучыла.

„Польшча заўсягды бараніла і паважала незалежнасьць сваіх суседзяў“, казаў Домбскі на пасяджэньні мірнай нарады. Гэта ён казаў тагды, калі Чырвоная армія наносіла шляхце ўдар за ўдарам. Але як толькі шчасьце трохі пакіравалася ў іхні бок, дык „абаронцы“ незалежнасьці народаў забылі свае ўласные словы і накінуліся на Літву, спадзяючыся пры агульнай суматосе адарваць што колечы ад яе. І замест апяванага мірнага сумежнага жыцьця, захопнікі гатовы кінуцца адзін на аднаго.

Уся вартасьць буржуазнага міру маленькай Антанты даўна выявілася-б, каб вялікая Антанта не старалася прымірыць іх усімі сіламі дзеля таго, каб усіх іх кінуць на ненавістную ей пралетарную Расеі.

Якое было б мірнае жыцьцё на той выпадак, каб ня было небясьпекі, бальшавізму, кожны можа зразумець. Панская Польшча падала насяленьню заходніх краёў Расеі навуку ў другі раз. Яна ясна паказала, што да тых часоў, пакуль у Польшчы, Літве, Латвіі, і Беларусі на чале будзе стаяць буржуазея, усе словы аб незалежнасьці і мірным сумежным жыцьці нічога ня варты. Як дзяржавы вялікай Антанты, так сама і маленькай, будуць вечна грызьціся і ваяваць паміж сабою.

Гэтая другая навука павінна служыць паказацельніцай усім тым, хто верыў звычным, але пустым выкрыкам аб незалежнасьці, забываючы, што пабеда пралетарыяту ёсьць адзінай парукай дзеля правядзеньня яе ў жыцьцё.

А. Вайцяхоўскі.

У стане белых.

Што зрабіў Урангэль.

На харчовай нарадзе пры савеце трудавой арміі, якая знаходзіцца ў прыволжʼі, старшыня Царыцынскага губэрнскага харчовага камітэту паведаміў, што Царыцынская губэрня дагэтуль ня можа паправіцца ад Ўрангэлеўскага зруйнаваньня. Уся праца ў губэрні ідзе вельмі марудна. Апошні хлебны расклад Царыцын выпаўніў толькі на адну чверць. Царыцынская губэрня была адной з найбольш багатых губ. Расеі. Зруйнаваў яе Ўрангэль у працягу некалькіх месяцаў. Цяпер Ўрангэль прабуе прабрацца ў яшчэ больш багаты край—Кубань, Дон. Калі ён праравецца, то і там будзе тое, што ў Царыцынскай губ.

Бягуць у процьму.

Як апавядаюць перабежчыкі, ва Ўсходняй Галіччыне на ст. Рава Руская сабралося 7 эшалонаў уцякаючай буржуазеі. Польскіе салдаты не даваляюць даваць гэтым эшалонам паравозаў; 2 машыністы, якіе спрабавалі ўвясьці гэтые эшалоны, разстрэлены салдатамі.

Тое, што было.

Слухайце, дзеткі маленькіе,
Бабкі, дзядочкі сіенькіе!
Гэта ня байка вясёлая—
Праўдачка шчырая, голая:
Летась, як лях разгуляўся тут,
Шыбэльнік распанаваўся тут,—
Нейкіе людзі шляхэтные,
Мірные, натта прыветные,
Ўздумалі штучку ціхенькую
Пад злой архіхай бяленькаю:
„Вышлем да пана мы місію,
Зложым пры ляху камісію
Тут беларуску вайсковую;
Зробім штукэнцыю новую,
Дзе бы сябе мець прыбытачкі,
Бо абарвалісь да нітачкі!“

* * *

Вось прыбрылі, як ягняточкі,
У гмахі вяльможнага татачкі.
Гнуліся ўсе ў тры пагібелі,
Путалісь доўга і хібалі.
З споласу—страху вялікага
Сыпалі слованькі дзікіе.
Пану былі яны гадлівы.
Ен аднак быў-жа дагадлівы:
„Хлопцы лапцей так чураюцца,
Натта ўжо гржэчна трымаюцца,
Хай жа паслужаць мне службачку,
Дай, завяду з імі дружбачку!
Хлопы хай будуць тут бітые
У славу арла паспалітага!“
Слова казаў талерантнае
Слаўны Пілсудзкі Аж гукнула
Ды навакол проста грукнула:
„Ваша зямелька, сялібанькі
Мусяць быць вечна шчасьліванькі,
Бо тут радзіўся бяз горанька
Я—ваша ясная зоранька!
Дайце сюды вашы кошыкі,
Маеце грошыкі, грошыкі!“

* * *

Лобамі ніц людзі гокнулі,
У руку вяльможнага цмокнулі
Круць верць хвастом па сабачаму,
Мэ!—языком па быдлячаму.
Споўнілі слаўную місію
І давай ладзіць „камісію“.
Бразь медзякамі ў кішэньчыках,
Шасталі маркамі ў жменьчыках:
„Гэта ня жарты, ня жартачкі
Мець будзем армію—вартачку,
Роднаму краю апорачку
У гэту шчасьлівую порачку!
Нам Беларусь вельмі дорага.
Болей ня пусьцім мы ворага
К нам бальшавіцкага, бруднага,
Страшнага, вельмі паскуднага!“

* * *

Вось пачалі людзі грэшные
Граці камэдыю сьмешную.
Менск проста пукаўся з рогату.
З хітрыкаў белага „когату“.
Сьцены „Гарні“ грукам грукалі,
Салі яго стукам стукалі.
У шынкара Бераловіча
Рэчка цякла цар-Мядовіча.
Рыцарства цешылась слаўнае,
Шла авантура забаўная.
З сьвету ўсяго авантурнікі,
Царскіе слугі, хаўтурнікі,
Раптам усе гэнэраламі—
Шышкамі сталі нямалымі.
Розная шваль няпрыкметная
Блiснула ўся эпалетамі.
Шпоры зьвінелі сталёвые,
Ляскалі рэмні стральбовые,
Толькі бяз стрэльбаў—арўжжа ім
Ляхі ня далі: задужа ім
Гонару многа бяз гэтага,
У сукнах ангэльскіх адзетые.
Стрэльбы—адны абяцаначкі,
Панскіе толькі цацаначкі.
„Хай-жа пакуль што паперкамі,
Як дзетварышча цукеркамі,
Грае ўоесь „штаб з адʼютантамі“,
З сворай сваёй, з камэдʼянтамі.
Броні паверыць?—халерачкі!
Выйдуць дурные паперачкі.
Досыць бяз гэтага гожаства!“—
Думала ясна вяльможаства.

(Працяг будзе).

Ярыла Паўстанец.

Рух рэвалюцыі на усім сьвеце.

Саюз мэталістаў у Італіі.

Прадстаўнік Італьянскай дэлегацыі ў Расеі паведаміў аб жыцьці мэталістаў у Італіі вось што:

Саюз мае 20000 членаў. Ва ўсіх хвабрыках з'арганізованы ўнутраные камісіі, якіе глядзяць за тым, каб саюз прадпрыемцаў выпаўняў умовы. Гэты саюз прадпрыемцаў лічыць, што рабочые вельмі распусьціліся і стараецца як колечы налажыць на іх сваё ярмо, але саюз мэталістаў гатовіць на гэта моцны атпор. Саюз мэталістаў—самы перадавы рэвалюцыйны саюз у Італіі і мае вялікі ўплыў на нараду працы.

Італьянскіе таварышы ішлі на сустрэч Савецкай Расеі і дапамагалі ей тэхнічнымі сілмі. Пасьля ад'езду дэлегацыі з Італіі, будзе там адчынен запіс жадаючых выехаць у Расею.

Рабочы рух у Італіі.

На мэталічных заводах у Рыме пашыраецца камуністкі рух. Больш 200 хвабрык у Мілане і ваколіцах знаходзяцца ў руках рабочых, якіе паднялі на іх Чырвоные сьцягі. Рабочые Турыну падтрымліваюць сваіх таварышоў. Правіцельства ня можа павыганяць рабочых з прадпрыемстваў і прабуе аднавіць перагаворы паміж рабочымі і хвабрыкантамі. Хвабрыканты занятых рабочымі заводаў сабраліся ў Мілане і апублікавалі заяву, у якой пішуць, што яны ня могуць выпаўніць трэбаваньняў рабочых. Праводыры рабочых заяўляюць, што забастоўка перайшла з эканамічнага грунту на палітычны.

Чуткі з заграніцы.

Ня хочуць працаваць са здраднікамі.

Індускі нацыянальны з'езд большасьцю галасоў прыняў пастанову атказацца ад сумеснай працы з брытанскім (ангельскім) правіцельствам. Пастанова патрабуе так сама атказу ад брытанскіх тытулаў (вялічаньняў), чыноў, атказу ад працы ў арміі, правіцельственных установах, ва ўсякіх камісіях і нарадах.

У сілу верадь.

Вера Чэха Славакаў у сілу і праўдзівасьць дзела Савецкай Расеі на столькі закрапілася ва ўсіх частках насяленьня, што нават адзін буржуазны палітык, бывшы міністар, на мнагалюдным мітынгу заявіў, што калі ёсьць на сьвеце непабядзімая страна, дык гэта Савецкая Расея, дзеля таго, што за яе стаіць пралетарыят усяго сьвету.

Не паслухаюць.

Спроба Антанты ўцягнуць Сэрбію ў наступленьне проціў Савецкай Расеі, як заяўляюць сэрбскіе газэты, будзе бязусьпешна.

З хронту на хронт.

З хронту працы на хр[…]
крывав[…]
Мы шлем гарачы свой пры[…]
Адной мы думкай ўзгадаван[…]
Аднакіх з Вамі, дзеці бед.

Вы там, мы гэтта гніль р[…]
нуел[…]
Вы там, мы гэтта новы сь[…]
На мурах спольнасьці будуе[…]
І пракладаем к раю сьлед.
Цясьней ж рады браты […]
польетва[…]

На серпу, молату й мячох […]
Мы ў сьвет свабоды, ў сь[…]
довольства[…]
Адчынім дзьверы на хрантох[…]

Адам Чырвоны.

[…]вядлівасьці абяцаў, што „ў[…] будзе зроблена па справяд[лі]васьці“. Падзівімся. Пэўна тол[ь]кі, што беларускіе рэвалюцы[й]ные сяляне ніякай несправядл[і]васьці над сабой не дапусьцяц[ь].

Беларускае войска.

Ковенская беларуская газэта „Пагоня“ паведамля[е], што ў Літоўскай арміі мае[ц]ца беларускае войска, якое займае хронт на 42 вярст[ы] ўздоўж на латышскай і са[]вецка-беларускай граніцах. [У] занятых вайсковымі беларускімі часьцямі мясцох ўся ўлада як вайсковая, гэтак і цывільная належыць ім жа. Вайсковые беларусы стаяць на перадавой пазыцыі ўжо чацьвёрты месяц і ў хуткім часе будуць камандырованы ў беларускі Браслаў.

Беларускіе арганізацыі у Вільні.

1) Цэнтральная Беларуская Рада Віленшчыны з'яўляецца беларускім палітычным цэнтрам. Выбрана на беларускім зьездзе 2/VII 1919 г. ў часе польскай акупацыі краю. 2) Віленскі Нацыянальны Беларускі Камітэт—арганізацыя не палітычная. Мае мэтай абараняць інтарэсы беларусаў. 3) Беларускі Камітэт помачы пацярпеўшым ад вайны—установа чыста дабрачынная. 4) Беларускае Навуковае Таварыства. 5) Хаўрус Віленскіх Коопэратываў. 6) Коопэратыў „Райніца“. 7) Таварыства „Друк“. 8) Беларускі настаўніцкі хаўрус. 9) Віленская гімназія. 10) Беларускі прытулак. 11) Беларуская кнігарня. 12) Беларускі Клюб.

Праца віленскіх прафэсыянальных хаўрусаў.

Цэнтральнае Бюро прафэсыянальных хаўрусаў у Вільні прымае рады дзеля барацьбы з безрабоцьцем у горадзе. Дзеля гэтага выбрана асобная камісія. Пакуль што парашано знайсьці сродкі для выданьня дзяшовых ці дарэмных абедаў, ежы, а так сама дроў. Наагул дзейнасьць віленскіх прафэсыянальных хаўрусаў патрошку адраджаецца. С парашэньня ўласьцёў адбылося засяданьне, на якім выбран прэзыдыум Ц.Б., выпаўніцельны камітэт і выпаўніцельная камісія.

У Савецкай Расеі.

Мірные перагаворы з Фіньляндыяй.

Член мірнай дэлегацыі па перагаворах з Фіньляндыяй Кержанцаў паведаміў, што асноўная праца ў перагаворах з Фіньляндыяй ужо закончана. Фіньляндыя адтрымлівае часку Печанежскай облаьсьці і гэтакім чынам будзе мець доступ да Ледавітага акіяну. Цяпер Фіньляндыя адтрымлівае меншые абшары, чымся ў 1918 годзе. Мы пакінулі за сабою права вольнага транспарту (правозу) праз р. Печанегу. Гэткім чынам, вольные зносіны з Нарвэгіяй вяспыняюцца. Фіньляндыя адтрымлівае дзьве воласьці ўсходняй Карэліі, якіе ўходзяць у склад усходняй карэльскай працоўнай Камуны.

У Фінскай затоцы ўсе высы разам з Гогланд нэйтралізуюцца (робяцца нічымі). Форты зьніштажаюцца.

З боку эканамічнага зроблена ўмова, па якой усе далейшые зносіны касуюцца. На аснове статуту, уся маемасьць Фіньляндыі, якая знаходзіцца ў Расеі, пераходзіць да Расеі; якая знаходзіцца ў Фіньляндыі—пераходзіць да Фіньляндыі.

Сушарэўскае лясьніцтва аб шарам 200.000 дес. лесу перадаецца ў распараджэньне Расеі.

Фіньляндзкая дэлегацыя лічыць, што мірная ўмова будзе патпісана ў хуткім часе.

Данскі басэйн працуе.

5 верасьня ва Маконінскім заводзе Данскога басэйну пушчана ў ход Савецкая домна (плавільная печ).

Нарада пралетарскіх пісьменьнікаў у Піцеры.

Петраградзкі саюз пралетарскіх пісьменьнікаў адчыніў нараду, на якой з'ехалася шмат выдатных пралетарскіх пісьменьнікаў. Нарада апрацавала праэкт уставы Ўсерасейскага саюзу пісьменьнікаў. Саюз мае змагацца за поўнае выяўленьне праграмы камуністкай партыі. Гэты саюз павінен аб'яднаць усіх пісьменьнікаў рабочых і сялян. Нарада пастанавіла арганізаваць адзіны журнал, каторы будзе выдавацца ў Петраградзе і будзе злучаць пралетарскіх пісьменьнікаў усей Расеі.

Выпуск студэнтау універсытэту імя Сьвярдлова.

12 га верасьня адбыўся урачысты 3 ці выпуск пралетарскіх студэнтаў камуністкага унівэрсытэту імя Сьвярдлова.

Вайна Літвы з Польшчаю.

Павєдамленьне Літоўскага Гэнэральнага Штабу за 6 верасьня.

Адтрымаўшы падмогу, паляк[і] ўзмацаваліся на лініі азёраў Сайно, Белае, Пліcса, Вігра і Перты. У асобных мясцох сільных наляк[аў], пры падмозе артылерыі, прабавалі атакаваць, але былі адбіты ўсюды. Большые стычкі адбываліся ў ваколіцах азёр Тартакі і Сайны.

Палкоўнік Гэнэральнага
Штабу **Клешчынскі.**

Беларусь пад Літвою.

Аутаномія Беларусі.

Нацыянальны Беларускі Камітэт Віленшчыны і Горадзеншчыны паслаў да Літоўскага ўраду дэлегацыю. Беларусы прасілі даць аўтаномію беларускай часткі Літвы, бо беларус ў там жыве каля 2-х мільёнаў.

Літвіны прыхільна сустрэлі беларусаў, але пытаньне перанесьлі ў Сойм. Міністар спра-

Што робіцца на Беларусі.

Праца беларусоў у г. Адэсе.

За час з 1 ліпня па 25 жніўня г.г. праца Літоўска-Беларускага Аддзелу шмат пашырылася і пашла ўперад. У працягу гэтага кароткага часу было зроблена 5 агульных сходаў сяброў Аддзелу, 14 канцэртаў - мітынгаў - спэктакляў, 5 лекцый прачытана і адбылася 20 гутарак па сучаснаму моманту і палітычна-эканамічных пытаньнях.

Праца вялася большасьцю пры беларускім і літоўскім рабочым клюбе. Пры гэтым, вялікая ўвага зьвярталася на тое, каб прыцягнуць да працы ўсе рабочыя масы.

Вынікам агітацыі ў гэтым напрамку было дасягнута тое, што беларуская і літоўская моладзь арганізавала свае гурткі. Пакуль што яны без усякай палітычнай ахварбоўкі, але ёсьць надзея, што ў хуткім часе ўдасца прыдаць ім характар Камуністычнага Саюзу Моладзі.

Больш усяго Аддзелам зроблена ў культурна-прасьветнай абласьці. Адчынена 4 беларускіх і 2 літоўскіх школы. Дзіцячые калёніі, беларуская і літоўская, пераробленны ў школы—камуны. Ва ўсіх гэтых школах абучаецца да 650 дзяцей. Уся праца ў гэтых школах увесь час ідзе пад наглядам Аддзелу. Кожны дзень для дзяцей у клюбах робяцца чытанкі і гутаркі, на якіх тлумачыцца, што такое Савецкая ўлада, што такое камуністычная партыя і яе заданьні, што дала Савецкая Ўлада дзяцям і г. д.

Вялікая ўвага зьвяртаецца на працу паміж бежанцаў— беларусоў і літоўцаў, якіе рыхтуюцца к адезду на бацькаўшчыну. Дзеля іх пастаноўлена арганізаваць цэлы рад систэматычных чытанак і гутарак аб Савецкім будаўніцтве. На гэта пачуўся жывы одгук паміж бежанцаў; шмат запісваецца ў лік слухачоў. У гэты час вядзецца арганізацыйная праца па падшуканьню лектароў і матар'ялу, для прадстаячых чытанак і гутарак.

Настрой паміж беларускіх і літоўскіх мас, якіе да гэтага часу ў большасьці трымалiся вузка-нацыянальнага погляду, ці былі зусім не запікаўлены ў палітычным жыцьці, у сучасны момант в давочна складаецца ў карысьць Савецкай улады. З іх шмат ахвотна запісваюцца ў партыю.

Беларус з Адэсы.

Безпартыйная нарада работніц у Магілеве.

29-га жніўня адбылася шырокая безпартыйная нарада работніц. Прысутнымі былі 120 дэлегатак.

—

Мобілізацыя камуністаў у Магілеве.

Магілёўская арганізацыя Рас. Кам. Партыі змобілізавала на Заходні фронт 10 найлепшых таварышоў, у тым ліку 2 кабет.

—

Жывая газэта.

У гор Пінску арганізована вустная газэта, якая выходзіць на пляцы і на ст. чыгункі. На сялян і чырвонаармейцаў яна робіць вялікае ўражаньне.

—

Гэтага не павінна быць.

(*па Менскаму павету*).

Старшыня Беларучскага Волрэўкому ва ўсім нагамінае нам старшыню царскіх часоў. Ён бярэ хабар, чым толькі можна, і кожны дзень не праміная выпіць чарку самагонкі. А два сябры Семка-Гарадзецкага Волрэўкому, дык яшчэ лепшые штучкі вырабляюць. Мала таго, што бяруць хабара і заўсёды „пад выпіўшы“, дык падрабляюць фальшывые дакумэнты і гэтым вызваляюць ад вайсковай службы. Яны даюць дакумэнты, што на год радзіў ся пазьней, каб гэтым вызваліць ад службы. Думаю, што нэ дарма яны робяць гэтые цёмные справы. Гэтые „хапчыкі“ ўжо заарыштованы, толькі трэба даць ім добрую плату за іх службу.

А адзін сябра Самахвалавіцкага Волрэўкому вельмі любіць рабіць рэквізыцыі. Напрыклад, зрабіў гэткую ў мястовай аптэцы. Адыходзячы з аптэкі сказаў аптэкару, каб той даў тры бутэлькі сьпірту, дык зьверне ўсё рэквізаванае. Аптэкар даў апошні сьпірт, які так патрэбен для аптэкі, і даў некалькі тысяч рублёў у дадатак, якіе патрабаваў рэквізытар, і рэквізыцыя не адбылася.

І гэты „хапчык“ сядзіць.

Гэтага, здаецца, на павінна быць. Бо гэтакіе штукі прадстаўнікоў улады падрываюць аўтарытэт Савецкай Улады прад вачыма сялян.

Ворагі нашы нам ставяць у прыклад такіх паскуднікаў і кажуць: „Вось якая ваша ўласьць, чым яна адмяняецца ад царскай улады?“ Нам сэрца баліць гэта слухаць... А вінаваты ва ўсім нашы прадстаўнікі. Памажыце нам выкінуць такіх шкурнікаў... Мы пасадзім туды людзей, якіе будуць на сваім мейсцы і будуць честнымі выканаўцамі ўсіх вашых дэкрэтаў і пастаноў.

Салякін.

Па Менску.

Дзень барацьбы з халерай.

Санітарная часьць Заходняга фронту назначыла ў Менску на 20 верасьня „Дзень барацьбы з халерай“. Будуць уладжаны мітынгі і лекцыі. Зроблены плякаты і літоўкі дзеля расповсюджваньня сярод насяленьня.

—

Санітарная чыннасьць у горадзе.

З прычыны вострай эпідэміі, прыказана ў 3-х дзённы тэрмін прывесьці ў чыстату і іспраўнасьць усе хвабрыкі, заводы, магазыны, крамы, рэстараны, сталоўкі, гатэлі і цырульні, пасьля чаго спэцыяльная сьпешная санітарная камісія будзе рабіць агляд гэтых памяшканьняў.

—

Зварот з палону.

8 верасьня ў Менск прыбыў з Маладэчна першы эшалон чырвонаармейцаў, якіе варочаюцца з нямецкага палону праз Літву. Літоўцы даставілі чырвонаармейцаў з Коўны, дзе яны былі сабраны ў лягеры. З Маладэчна яны былі перамешчаны ў наш поезд і прыехалі ў Менск.

—

Беларуская бібліятэка.

Беларускі Аддзел пры Менскім Камісарыяце Асьветы мае ў хуткім часе перавезьці з Пецярбургу ў Менск бібліятэку „Беларускага Эканаміцкага Общаства“, якая налічвае ў сабе шмат каштоўных матар'ялаў па беларусазнаўству.

—

Новая Сельск. Гасп. школа.

Культ.-Асьветны Аддзел Камісарыяту Сельск. Гаспадаркі С. С Р. В. абвяшчае, што з 1 верасьня г. г. ў маёнтку „Красны Бераг“ адчыняецца ніжэйшая Бабруйская сельска гасп. школа (Ст. Красны Бераг Ліб.-Ром. чыг.).

Жадаючые паступіць у школу пры заяве павінны далучыць пасьведчаньне аб адукацыі (ня ніжэй 1-ай ступені працоўнай школы).

Вучням даецца пры школе памяшканьне і паёк. Заняцьце пачнецца ў першай палове кастрычніка.

Унівэрсытэт на Беларусі.

Для Беларускага унівэрсытэту адведзена памяшканьне гошпіталя на Александраўскай вуліцы, з усімі акружнымі пляцамі, якіе ўжо адбудоўваюцца ў хуткім парадку, каб у восені можна было адчыніць філёлёгічны факультэт.

На днях маецца прыехаць з Масквы камісія для абсьледаваньня таго, што мае Менск для унівэрсытэту і што яшчэ патрэбна. У Маскве зацьверджана сьмета для унівэрсытэту на чатыры месяцы ў ліку 104 мільёнаў рублёў.

—

Экспллёататарам пайка не выдаваць.

На безпартыйнай рабочай нарадзе ў Менску 13-га верасьня паміж іншымі разглядалася харчовае пытаньне. Пры гэтым было пастаноўлена нетрудавому насяленьню, якое экспллёатуе чужую працу, пайкоў не выдаваць.

—

Забарона прыватнай продажы хлеба і мясных прадуктаў.

Асобным прыказам забаронена ў Менску з 13-га верасьня прыватная продажа хлеба і мясных прадуктаў.

Гэта забарона мае мэтай галоўным чынам затрыманьне хлебных запасаў на вёсцы.

Пачтовая скрынка.

С. Сосенскаму. Газэту высылаем. Надсылайце болей карэспандэнцыяў.

Адаму Чырвонаму. Вашы два вершы надрукавалі. Трэцьці слабы. Пішэце болей і, глаўнае, пішэце нам карэспандэнцыі са сваей вакаліцы на конт савецкага будаваньня і наогул аб цяперашнім жыцьці вёскі.

Адаму Красінскаму у Шлісяльбургэ і Просьперу Тумiловічу у БарсуковайГрадзе. Цяпер газэты не высылаюцца на патпіску. „Савецкая Беларусь“ высылаецца вам дарма.

—

Камянец-Падольск. І. Печко. Ваш ліст дайшоў да нашае рэдакцыі. У адказ на яго паведамілі вас, што Беларусь абвешчана Савецкай Рэспублікай у вельмі вузкіх межах у расплыўчатым сэньсе. З Польшчаю ідзе варажасьць і вайна. На чале Рэўкому Беларусі стаіць Чэрвякоў. Адносіны ўласьцей да нацыянальнага руху няблагіе, выяўные з-за няйменьне гэтага руху. У школах абавязкова беларуская мова.

Школы адчыняць можна беларускіе. Нацыянальны ўзрост насяленьня расьце ў зьвязку з адабраньнем да Літвы часткі Беларусі па мірнаму згавору і з-за цяжкіх скуткаў панскага прыгону. У Менску выходзяць дзьве беларускіе газэты і адзін журнал. Беларускіх арганізацыяў маецца: у Рызе, у Вільні, у Коўні, у Рэвелі, у Варшаве, па многіх гарадах Беларусі і Расеі.

Друкарня Інвалідаў.

Прэзідэнцкая бібліятэка Рэспублікі Беларусь